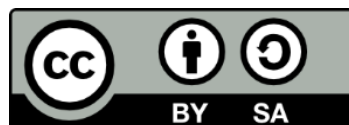

ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Ενότητα 7 : Συνολική Προσφορά - Συνολική Ζήτηση και η μακροοικονομική ισορροπία

Γεώργιος Μιχαλόπουλος
Τμήμα Λογιστικής-Χρηματοοικονομικής

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοπός

Η ανάλυση του μακροοικονομικού υποδείγματος της οικονομίας.

Μακροοικονομικά υποδείγματα

- Για την ανάλυση των επιπτώσεων της οικονομικής πολιτικής στην οικονομία χρησιμοποιούνται συνήθως τα εξής υποδείγματα
 - Υπόδειγμα IS-LM (κευενεσιανή άποψη, βραχυπρόθεσμη προσέγγιση)
 - Το υπόδειγμα της συνολικής προσφοράς και ζήτησης στην οικονομία (γενικευμένο υπόδειγμα)

Υπόδειγμα IS-LM: Υποθέσεις

1. Έχει κενσικανή φιλοσοφία, προτάθηκε από κενσικανούς οικονομολόγους (J. Hicks, J. Meade) – στην απλή μορφή υποθέτει **μηδενικό πληθωρισμό**.
2. Η οικονομία αποτελείται από 2 αγορές: α) την αγορά αγαθών-υπηρεσιών και β) την αγορά χρήματος
3. Δύο βασικές-ενδογενείς μεταβλητές: επιτόκιο i , και το ΑΕΠ Y .
4. Ισορροπία στην οικονομία υπάρχει όταν και οι 2 αγορές της ισορροπούν (προσφορά = ζήτηση)

Υπόδειγμα IS-LM

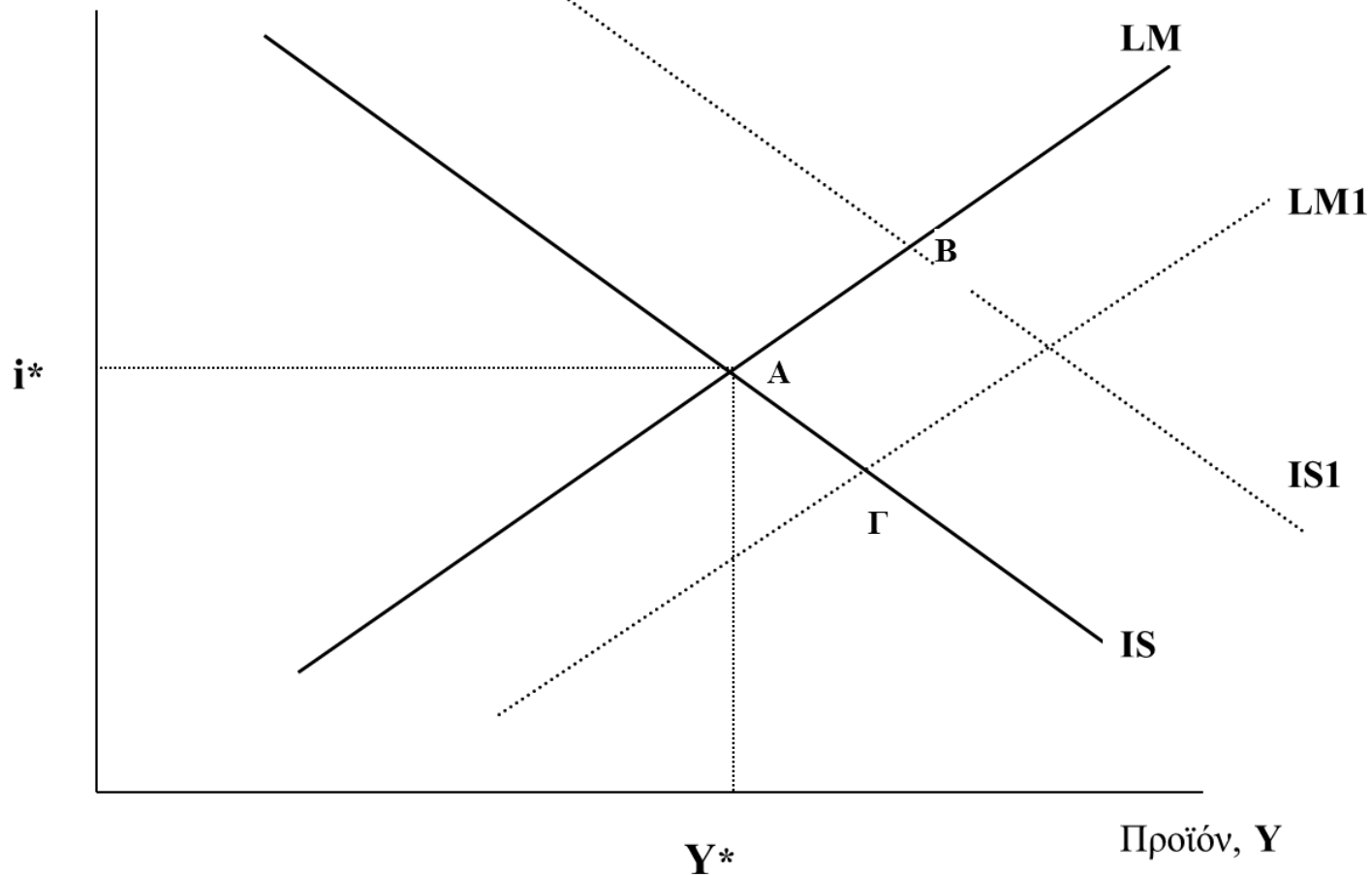
- Η καμπύλη **IS** δείχνει τους συνδυασμούς επιτοκίου – ΑΕΠ για τους οποίους η αγορά προϊόντος είναι σε ισορροπία: δηλ. $I=S$ $I(i^-) = S(Y^+)$ και έχει **αρνητική** κλίση (εξήγηση: $\eta \uparrow i \Rightarrow \downarrow I$ άρα θα πρέπει $Y \downarrow$ ώστε $I=S$)
- Η καμπύλη **LM** δείχνει συνδυασμούς επιτοκίου – ΑΕΠ για τους οποίους η αγορά χρήματος είναι σε ισορροπία: η ζήτηση χρήματος $L(Y^+, i^-)$ είναι ίση με την προσφορά M (M εξωγενώς δεδομένη), και έχει **θετική** κλίση (εξήγηση: $\eta \uparrow i \Rightarrow \downarrow L$ άρα θα πρέπει να $\uparrow Y$ ώστε $L=M$)
- Η Δημοσιονομική πολιτική μετατοπίζει την IS η νομισματική πολιτική την LM.

Οικονομική Πολιτική και IS-LM

- Νομισματική πολιτική: επηρεάζει την ισορροπία στην αγορά χρήματος και άρα μετατοπίζει την LM. Μια αύξηση του $M \Rightarrow LM \searrow \Rightarrow \uparrow$ του Y και \downarrow του i .
- Δημοσιονομική πολιτική: επηρεάζει την ισορροπία στην αγορά αγαθών και άρα μετατοπίζει την IS. Μια αύξηση του $G \Rightarrow IS \nearrow \Rightarrow \uparrow$ των i, Y .

Υπόδειγμα IS-LM και οι επιπτώσεις της χαλαρής α) δημοσιονομικής πολιτικής και β) νομισματικής πολιτικής

Επιτόκιο, i

Το υπόδειγμα της Συνολικής Προσφοράς -Ζήτησης

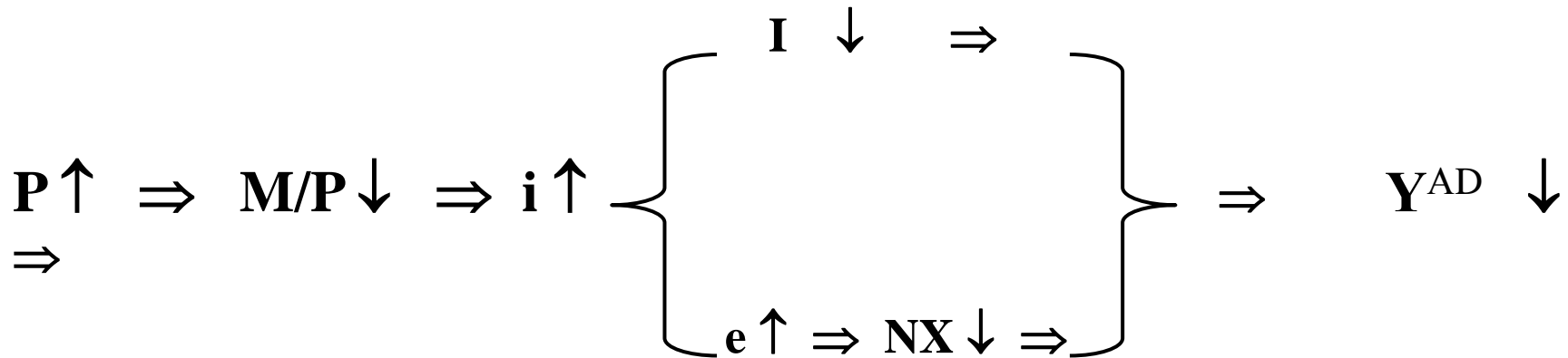
- Επιτρέπει την ανάλυση της σχέσης επιπέδου τιμών και πραγματικού ΑΕΠ.
- Δύο ενδογενείς μεταβλητές
 - Το επίπεδο τιμών (που καθορίζει και τον πληθωρισμό)
 - Το επίπεδο του παραγόμενου ΑΕΠ (που καθορίζει και το επίπεδο απασχόλησης ή ανεργίας)
- Ισορροπία υπάρχει στο επίπεδο τιμών και επίπεδο ΑΕΠ για τα οποία
- συν. προσφορά = συν. ζήτηση

Συνολική Ζήτηση

- $Y^d = f(\bar{P})$
- Για κάθε επίπεδο P δίνει την ζήτηση που φέρνει σε ισορροπία τις αγορές χρήματος και προϊόντος
- Η καμπύλη AD είναι τόσο πιο οριζόντια (ελαστική ως προς το P) όσο
 - ανελαστική ζήτηση χρήματος ως προς επιτόκιο
 - ελαστική επένδυση ως προς επιτόκιο
 - ανελαστική ζήτηση χρήματος ως προς εισόδημα

Καμπύλη συνολική ζήτησης

- Κλασσική –Μονεταριστική άποψη $Y = (M \cdot V) / P$ με $V = \text{σταθερά}$ και M εξωγενώς δεδομένη.
- Κευνσιανή άποψη $AD = C + I + G + NX$

Παράγοντες που προκαλούν μετατόπιση της συνολικής ζήτησης

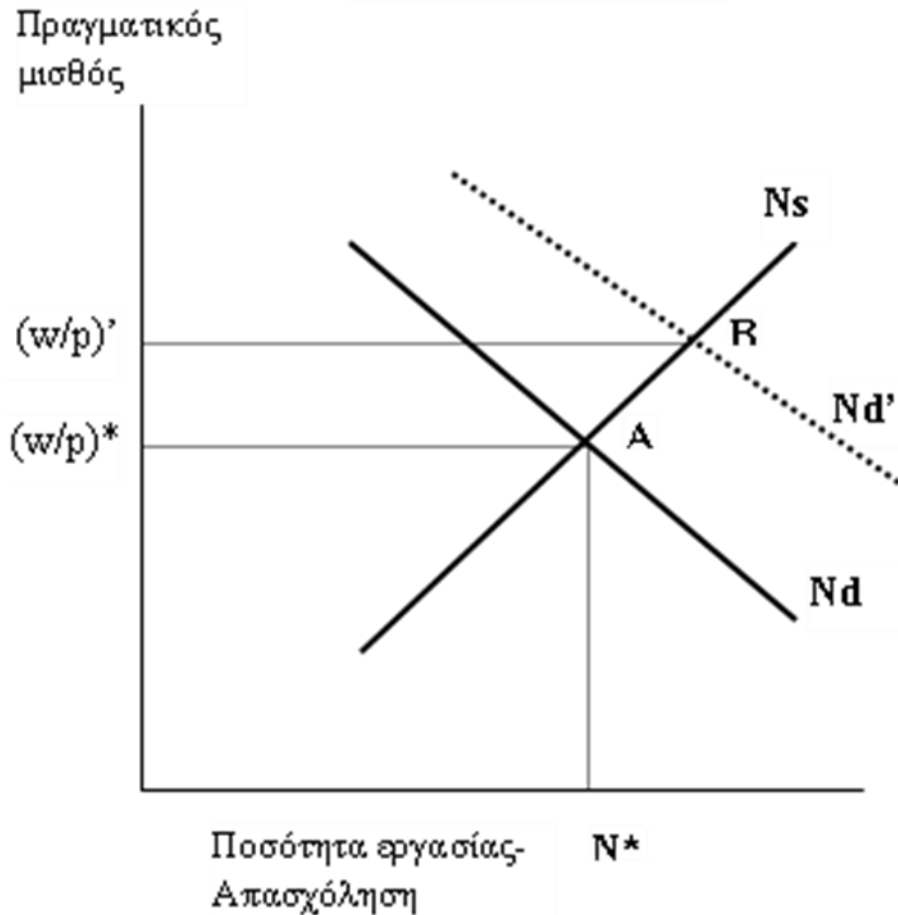
- Μονεταριστική άποψη
 - Κυρίως η προσφορά χρήματος – η δημοσιονομική πολιτική είναι ανίσχυρη
- Κεϋνσιανή άποψη
 - Η δημοσιονομική πολιτική (κυρίως)
 - Η προσφορά χρήματος (υπό προϋποθέσεις)
 - Οι εξωτερικές συναλλαγές
 - Οι προσδοκίες των επενδυτών (το κλίμα)
- Ουσιαστική διαφωνία τους βρίσκεται στην έννοια της εκτόπισης των επενδύσεων (**crowding out**) από την δημοσιονομική πολιτική

Συνολική Προσφορά

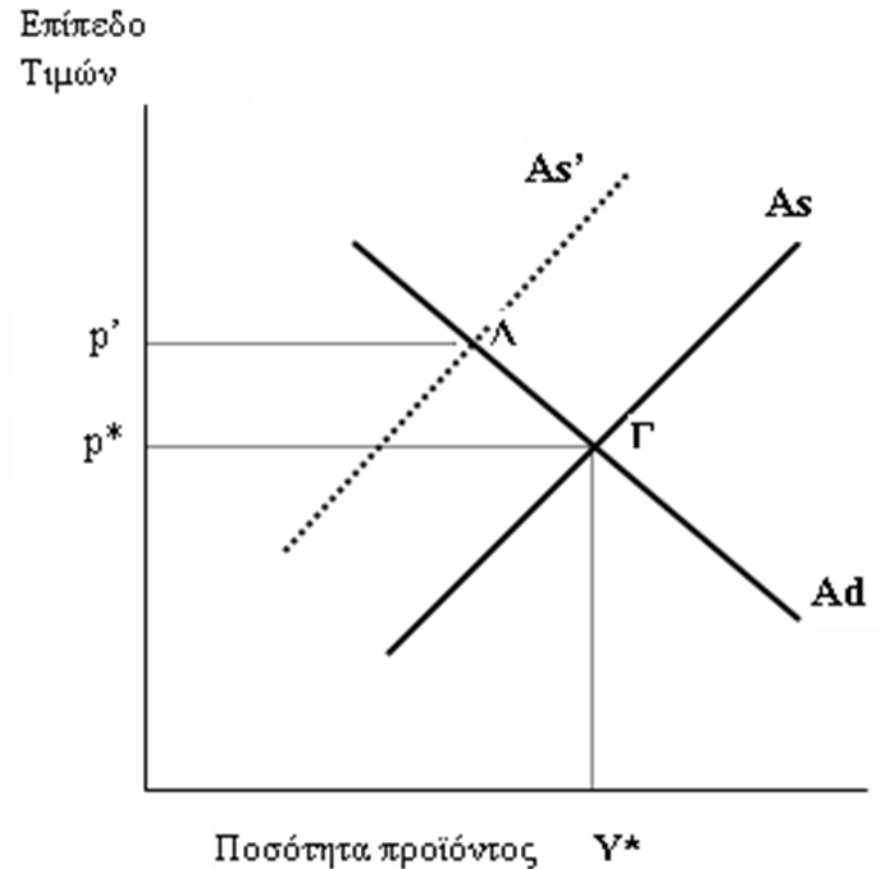
- Η καμπύλη συν. προσφοράς $Y^{AS} = f^+(P-c)$
- όπου P =επίπεδο τιμών c =επίπεδο μέσου κόστους
- Και επειδή το μέσο κόστος παραγωγής βασίζεται κυρίως στο μισθολογικό κόστος $Y^{AS} = f^+(P-w)$, με w =επίπεδο μέσου μισθού
- Άρα η προσφορά είναι θετική συνάρτηση του P με **δεδομένο το επίπεδο του μισθού w .**
- Η θετική αυτή σχέση ισχύει βραχυπρόθεσμα γιατί **μακροπρόθεσμα ισχύει $\Delta w = \varphi(\Delta P)$**

Σχέση Μισθού και συνολικής προσφοράς

α) Αγορά εργασίας

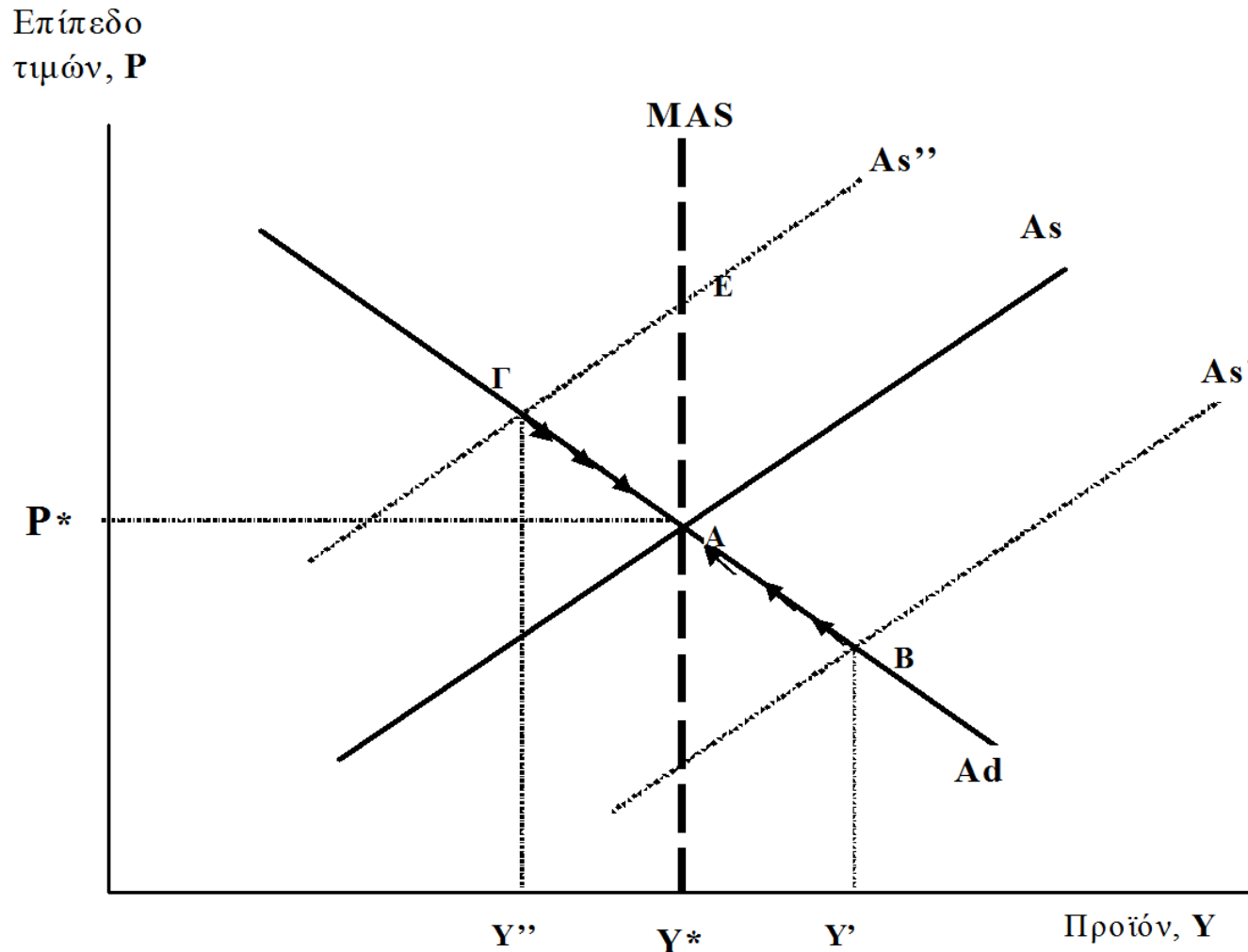
β) Αγορά προϊόντος

Βραχυχρόνια ισορροπία συνολικής προσφοράς και ζήτησης

- Στην βραχυχρόνια ισορροπία υποθέτουμε ότι το κόστος παραγωγής στην οικονομία, και ειδικά οι μισθοί (το βασικότερο στοιχείο του κόστους), παραμένει σταθερό.
- Η οικονομία έχει την τάση να κατευθύνεται στο σημείο βραχυπρόθεσμης ισορροπίας μέσω προσαρμογών στο επίπεδο τιμών και προϊόντος ανάλογα με το αν υπάρχει υπερ-προσφορά ή υπερ-ζήτηση.
- Αν το επίπεδο των μισθών στην οικονομία σε μια χρονική περίοδο μεταβάλλεται, τότε και η βραχυπρόθεσμη καμπύλη προσφοράς μετατοπίζεται ανάλογα.
- Σαν αποτέλεσμα, το σημείο της βραχυπρόθεσμης ισορροπίας μετατοπίζεται και αυτό.

Μακροχρόνια καμπύλη προσφοράς και φυσικό επίπεδο προϊόντος: αυτόματος μηχανισμός προσαρμογής

Το φυσικό επίπεδο προϊόντος

- Είναι το επίπεδο προϊόντος που παράγεται όταν η συνολική απασχόληση στην οικονομία είναι τέτοια ώστε υπάρχει μόνο το **φυσικό ποσοστό ανεργίας** (natural rate of unemployment)
- Το φυσικό ποσοστό ανεργίας υπάρχει στην αγορά όταν αυτή ισορροπεί: δηλαδή όταν ο πραγματικός μισθός δεν μεταβάλλεται
- Στο φυσικό ποσοστό ανεργίας υπάρχει μόνον κλασσικού τύπου ανεργία (ανεργία που οφείλεται σε τριβές όταν η αγορά εργασίας ισορροπεί), δηλ.:
 - ανεργία τριβής και
 - διαρθρωτική ανεργία.
- Σε αυτό το ποσοστό ανεργίας οι μισθοί αλλά και ο πληθωρισμός δεν έχουν την τάση να αλλάζουν. Γι' αυτό και το φυσικό ποσοστό ανεργίας σχετίζεται με το **ποσοστό ανεργίας μη επιταχυνόμενου πληθωρισμού** (non-accelerating inflation rate of unemployment, ή NAIRU)

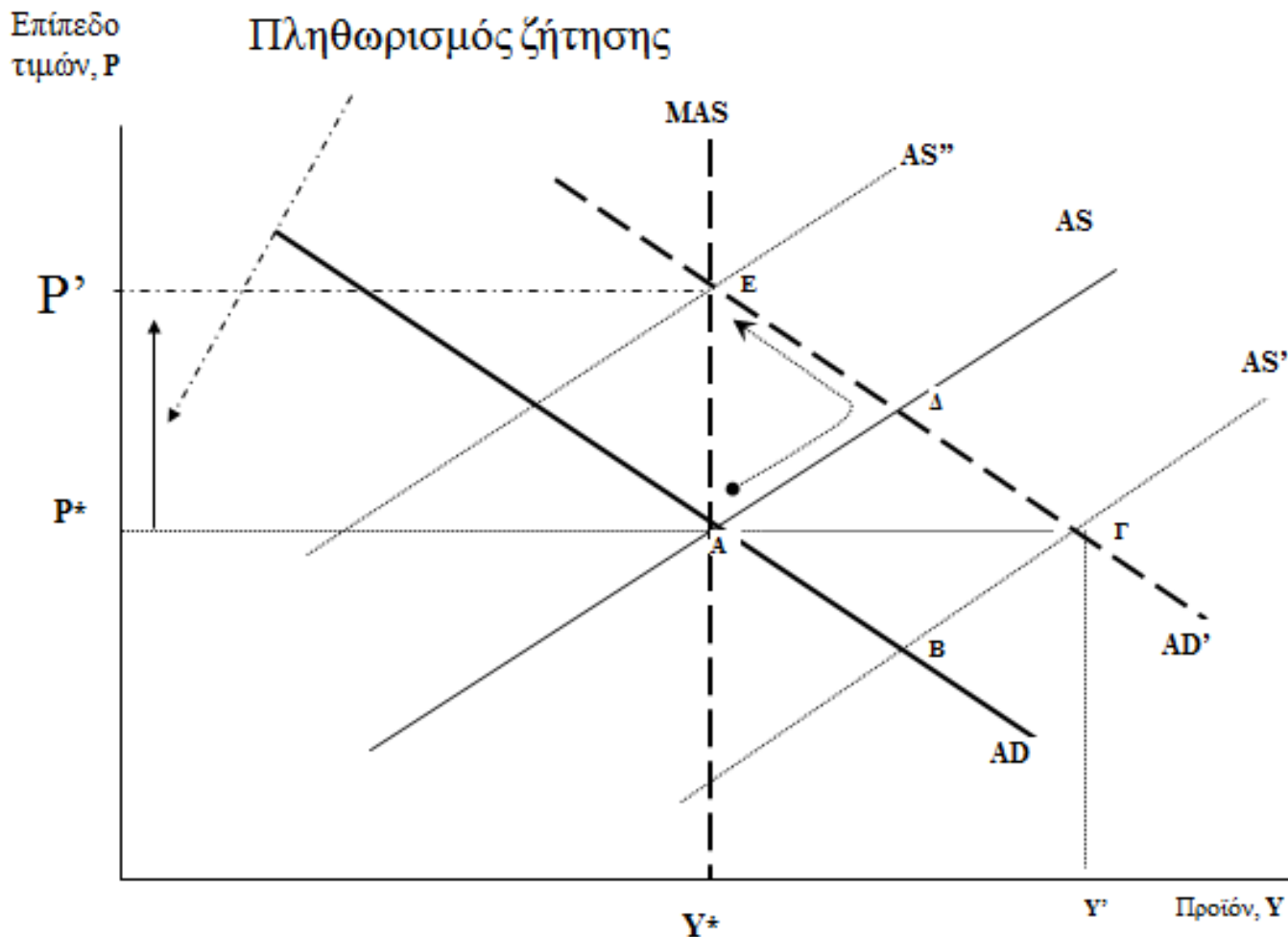
Μακροχρόνια Ισορροπία

- Μακροχρόνια ισορροπία υπάρχει όταν πραγματικοί μισθοί και πληθωρισμός είναι σταθερά.
- Η οικονομία στην μακροχρόνια περίοδο πάντα επανέρχεται στο φυσικό επίπεδο προϊόντος
- Υπάρχει αυτόματος μηχανισμός προσαρμογής (διόρθωσης) που επενεργεί μέσω των μεταβολών του πραγματικού μισθού.
- **Συμπέρασμα:** Η μακροχρόνια καμπύλη της προσφοράς είναι κατακόρυφη στο επίπεδο του φυσικού προϊόντος ενώ η βραχυχρόνια έχει θετική κλίση.

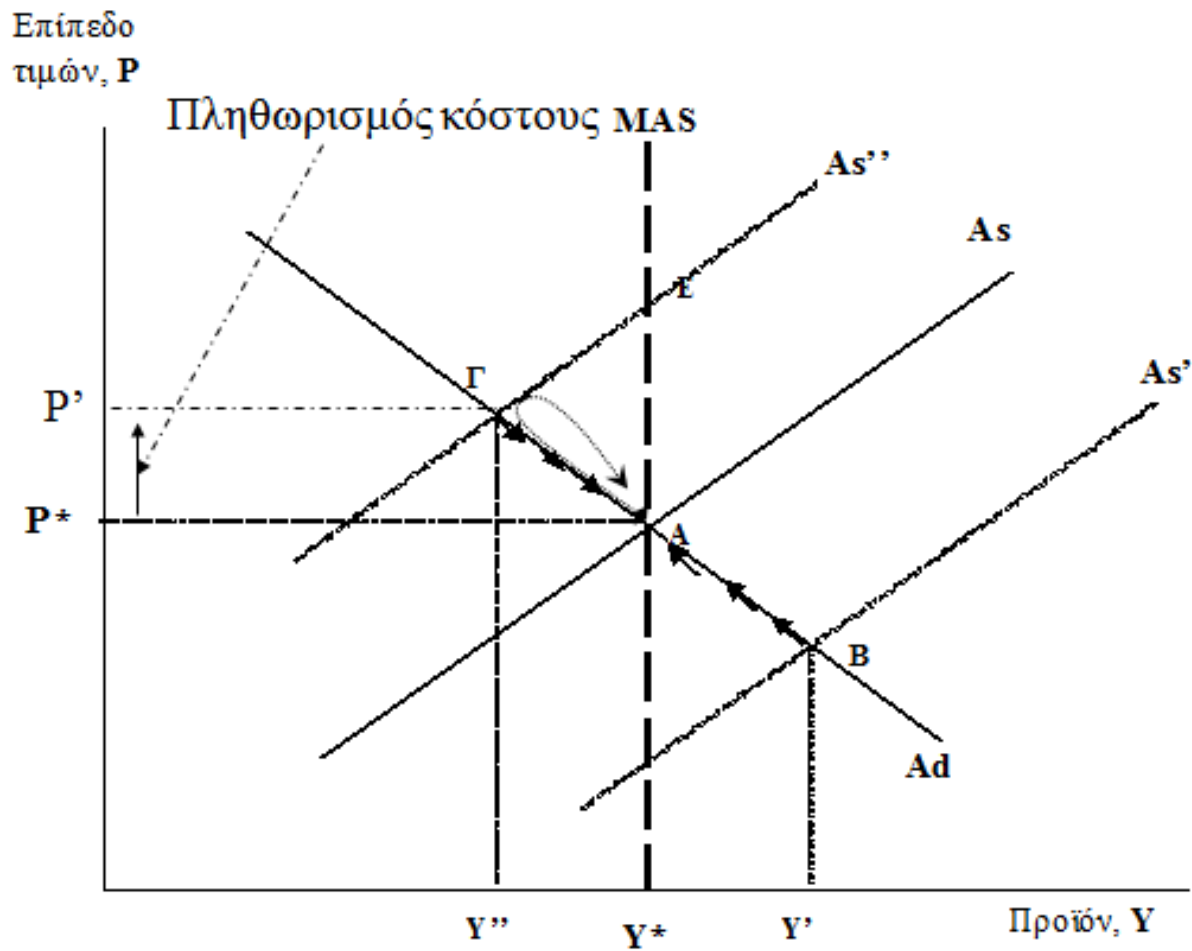
Παράγοντες που προκαλούν μετατόπιση της βραχυπρόθεσμης συνολικής προσφοράς

- Μεταβλητές που επηρεάζουν το κόστος παραγωγής και την κερδοφορία
 - Το επίπεδο των μισθών
 - Οι τιμές των βασικών πρώτων υλών
 - Εξωγενείς αρνητικές ή θετικές εξελίξεις στην παραγωγή (πχ καταστροφές, θεομηνίες, ή ιδιαίτερα ευνοϊκές συνθήκες στη γεωργία κλπ)
 - Το θεσμικό πλαίσιο καθορισμού των τιμών στην οικονομία (δύναμη συνδικάτων, μισθολογική πολιτική κυβέρνησης, φορολόγηση της εργασίας, μη μισθολογικό κόστος εργασίας)
 - Μετανάστευση

Πολιτικές επηρεασμού της συνολικής ζήτησης: επεκτατική νομισματική ή δημοσιονομική πολιτική

Επιπτώσεις οικονομικής διαταραχής απ' την πλευρά της προσφοράς (negative supply shock)

Νομισματική Πολιτική και Οικονομία

- Κεϋνσιανή άποψη:
 - Νομισματική επέκταση οδηγεί σε αύξηση της παραγωγής και κάποιο πληθωρισμό
- Κλασσική άποψη
 - Νομισματική επέκταση οδηγεί πληθωρισμό μόνο
 - Ουδετερότητα του χρήματος
 - Ευελιξία τιμών και μισθών
- Ορθολογικές προσδοκίες (Lucas)
 - Νομισματική επέκταση έχει αποτελέσματα στην παραγωγή μόνο όταν προκαλεί μη προβλέψιμο πληθωρισμό

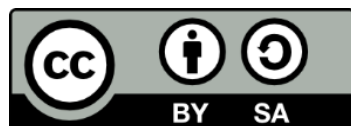
Δημοσιονομική Πολιτική και Οικονομία

- Κεϋνσιανή άποψη:
 - Δημοσιονομική επέκταση κατ' εξοχή εργαλείο τόνωσης παραγωγής
- Κλασσική άποψη
 - Δημοσιονομική επέκταση οδηγεί σε πληθωρισμό μόνο
 - Ευελιξία τιμών και μισθών
 - Εκτόπιση ιδιωτικών επενδύσεων
- Ορθολογικές προσδοκίες (Lucas)
 - Δημοσιονομική επέκταση έχει αποτελέσματα στην παραγωγή μόνο όταν προκαλεί μη προβλέψιμο πληθωρισμό

Συνολική Προσφορά: διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις

- Η Κεϋνσιανή καμπύλη προσφοράς (Θετική κλίση)
- Η κλασσική καμπύλη προσφοράς (κατακόρυφη)
- Γενικά οι απόψεις συγκλίνουν στο ότι
 - Η βραχυχρόνια καμπ. προσφοράς έχει Θετική κλίση
 - Η μακροχρόνια καμπ. προσφοράς είναι κατακόρυφη
- Η ταχύτητα προσαρμογής της οικονομίας καθορίζει το πόσο θα παραμείνει η οικονομία στην βραχυπρόθεσμη κατάσταση και άρα το κατά πόσο είναι αναγκαία η ενεργός οικονομική πολιτική
- Η καμπύλη προσφοράς βασισμένη στις προσδοκίες για τον πληθωρισμό (Καμπύλη προσφοράς του Lucas, $Y = \varphi(P/P^e)$)

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ